

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
DİLEKÇE KOMİSYONU İLE İNSAN HAKLARI İNCELEME KOMİSYONU ÜYELERİNDEN KURULU
KARMA KOMİSYON
TUTANAK DERGİSİ

3'üncü Toplantı
11 Şubat 2025 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Karma Komisyon Başkanı Sunay Karamık'ın, 6 Şubat Kahramanmaraş depremine, bugün KDK 2024 Yılı Yıllık Raporu'nun Komisyon gündeminde olduğuna ve raporun görüşülme sürecine ilişkin açıklaması

III.- KARMA KOMİSYONLAR

A) Görüşmeler

1.- Kamu Denetçiliği Kurumu 2024 Yılı Yıllık Raporu'na ilişkin görüşme

IV.- ALT KOMİSYONLAR

1.- Kamu Denetçiliği Kurumu 2024 Yılı Yıllık Raporu üzerinde gerekli çalışmaları yapmak üzere alt komisyon kurulması

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
DİLEKÇE KOMİSYONU İLE İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU ÜYELERİNDEN OLUŞAN
KARMA KOMİSYON

3'üncü Toplantı
11 Şubat 2025 Salı

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Oluşan Karma Komisyon saat 15.34'te açıldı.

Karma Komisyon Başkanı Sunay Karamık, 6 Şubat Kahramanmaraş depremine, bugün KDK 2024 Yılı Yıllık Raporu'nun Komisyon gündeminde olduğuna ve raporun görüşülme sürecine ilişkin açıklama yaptı.

Kamu Başdenetçisi Mehmet Akarca, KDK 2024 yılı faaliyetleri hakkında Komisyonu bilgilendirdi ve Kamu Denetçiliği Kurumu 2024 Yılı Yıllık Raporu'na ilişkin görüşme yapıldı.

Kamu Denetçiliği Kurumu 2024 Yılı Yıllık Raporu üzerinde gerekli çalışmaları yapmak üzere bir alt komisyon kurulması ve Karma Alt Komisyonun siyasi parti gruplarının üye sayısı oranında katılmalarını sağlamak üzere Adalet ve Kalkınma Partisine 7, Cumhuriyet Halk Partisine 3, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisine 1, Milliyetçi Hareket Partisine 1, İYİ Partiye 1, YENİ YOL Partisine 1 üyelik düşecek şekilde 14 üyeden oluşması kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, saat 16.38'de toplantıya son verildi.

11 Şubat 2025 Salı
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 15.34
BAŞKAN: Sunay KARAMIK (Adana)
BAŞKAN VEKİLİ: Ahmet Salih DAL (Kilis)
SÖZCÜ: Süleyman ŞAHAN (Yozgat)
KÂTİP: Behiye EKER (İstanbul)

----- 0 -----

BAŞKAN SUNAY KARAMIK - İnsan Hakları İnceleme Komisyonumuzun Değerli Başkanı, Karma Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli milletvekilleri, Değerli Kamu Başdenetçimiz ve kamu denetçilerimiz, değerli basın mensupları ve kıymetli katılımcılar; hepiniz hoş geldiniz.

Toplantı yeter sayımız vardır.

Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu üyelerinden oluşan Karma Komisyonunun 28'inci Yasama Dönemi Üçüncü Yasama Yılı 3'üncü Toplantısını açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Karma Komisyon Başkanı Sunay Karamık'ın, 6 Şubat Kahramanmaraş depremine, bugün KDK 2024 Yılı Yıllık Raporu'nun Komisyon gündeminde olduğuna ve raporun görüşülme sürecine ilişkin açıklaması

BAŞKAN SUNAY KARAMIK - Sözlerimin hemen başında, hepimizi derinden sarsan, yüreğimize derin yaralar açan ve milletimizin hafızasında silinmez izler bırakan 6 Şubat Kahramanmaraş depreminin 2'nci yıl dönümünde, hayatını kaybeden tüm vatandaşlarımızı rahmetle anıyor, kederli ailelerine ve aziz milletimize bir kez daha sabırlar diliyorum.

Ülkemizin yaşadığı en büyük felaketlerden biri olarak tarihe geçen, asrın felaketi olarak hafızalarımıza da kazınan bu büyük yıkımın ardından milletçe gösterdiğimiz dayanışma ve birlik ruhuyla şehirlerimizi yeniden inşa etmeye kararlılıkla devam edeceğiz. Rabb'im ülkemizi ve milletimizi böyle büyük felaketlerden ve acılardan korusun.

Değerli üyelerimiz, bugünkü toplantımızın gündeminde 4 Şubat 2025 tarihli toplantı çağrı yazımız ekinde sizlere göndermiş olduğumuz Kamu Denetçiliği Kurumu 2024 Yıllık Raporu'nun görüşmesi yer almaktadır.

Değerli arkadaşlar, bilindiği üzere, 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu gereğince Komisyonumuz Dilekçe ve İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu üyelerinden oluşmakta ve Dilekçe Komisyonu Başkanlık Divanı Karma Komisyonumuzun da Başkanlık Divanı görevini yürütmektedir.

Karma Komisyonunun görevleri esas itibarıyla iki temel başlık altında toplanmaktadır. Bunlardan birincisi, her yıl Komisyonumuza sunulan Kamu Denetçiliği Kurumu Yıllık Faaliyet Raporu'nun görüşülmesi, ikincisi ise "Seçim" başlığı altında Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna sunulmak üzere kamu başdenetçisi adaylarının belirlenmesi ve kamu denetçilerinin seçiminin gerçekleşmesidir.

Değerli arkadaşlar, hatırlanacağı üzere, kamu başdenetçisi ve kamu denetçilerinin dört yıllık görev sürelerini tamamlamaları sebebiyle Karma Komisyonumuzun 24 Ekim 2024 tarihinde yaptığı seçimde belirlediği üç aday arasından Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunca 12 Kasım 2024 tarihinde yeni Kamu Başdenetçisi olarak Mehmet Akarca, Karma Komisyonumuz tarafından 13 Kasım 2024 tarihinde ise yeni kamu denetçileri olarak Ertunç Erkan Balta, Fatma Benli Yalçın, Abdullah Cengiz Makas ve Özcan Yıldız seçilmişlerdir. Bu vesileyle, yeni Kamu Başdenetçimizi ve kamu denetçilerimizi bir kez daha tebrik ediyor, görevlerinde başarılar diliyorum. Ayrıca, önceki Kamu Başdenetçimiz Şeref Malkoç ile kamu denetçilerimiz Yahya Akman, Arif Dülger ve Celile Özlem Tunçak'a Kamu Denetçiliği Kurumundaki görev süreleri boyunca sergiledikleri titiz ve özverili çalışmalarından dolayı, iyi yönetim ilkesinin yerleşmesine ve hak arama kültürünün yaygınlaşmasına sağladıkları değerli katkılardan ötürü de teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, Kamu Denetçiliği Kurumu Yıllık Raporu'nun görüşülme süreci hakkında kısa bir hatırlatma yapmak istiyorum. Bilindiği üzere, yıllık raporun Karma Komisyonunda ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda nasıl görüşüleceğine ilişkin İç Tüzük'te ve 6328 sayılı Kanun'da açık bir hüküm bulunmamasına rağmen geçmiş yıllardaki uygulamalar sayesinde bu konuda bir teamül oluşmuş bulunmaktadır. Buna göre, yıllık rapor üzerinde gerekli çalışmalar yapmak üzere üyelerimizden oluşan bir alt komisyon kurulmaktadır. Yıllık rapor ayrıntılı bir şekilde inceleyerek özetleyen, denetçileri dinleyen, Kamu Denetçiliği Kurumu kararlarını ilgili kurum ve kuruluşlarla birlikte değerlendiren ve gerekli diğer işlemleri yapan alt komisyon, hazırladığı raporu Karma Komisyonumuza sunmaktadır. Alt komisyon raporunun benimsenmesi ve görüşmelere alt komisyon raporu üzerinden devam edilmesinin Karma Komisyonunda kabul edilmesinin ardından Karma Komisyonunda yapılan değerlendirmelerle birlikte nihai şeklini alan Karma Komisyon Raporu Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmaktadır.

III.- KARMA KOMİSYONLAR

A) Görüşmeler

1.- Kamu Denetçiliği Kurumu 2024 Yılı Yıllık Raporu'na ilişkin görüşme

BAŞKAN SUNAY KARAMIK - Komisyonumuzun çalışma usulüne ilişkin bilgilendirmenin ardından gündemimize geçiyorum.

Değerli Komisyon üyelerimiz, Anayasa'mıza göre Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri incelerken kamu hizmetlerinin işleyişinde bağımsız ve etkin bir şikâyet mekanizması olarak önemli bir rol üstlenmekte, aynı zamanda, dilekçe hakkının kullanılmasına ve etkinliğine de katkı sağlamaktadır. İdarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde hukuka

ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak, önerilerde bulunmakla görevli Kamu Denetçiliği Kurumu yürüttüğü çalışmaları ve önerileri içeren raporları 2013 yılından itibaren her yıl düzenli bir şekilde ve zamanında Karma Komisyonumuza sunmaktadır. Kamu Denetçiliği Kurumunun bilinirliğinin ve etkinliğinin her geçen yıl artması, KDK'nin yürüttüğü çalışmaların yanı sıra, Karma Komisyonumuzun faaliyetleri önemli bir rol oynamaktadır. Kuruluşundan bu yana tavsiye kararlarını uygulamayan kurumlar Komisyona davet edilerek dinlenmiş, tutumlarının gerekçeleri değerlendirilmiştir. Son yıllarda ise tavsiye kararlarına yüksek oranda uyum sağlayan kurumlar da Komisyona davet edilerek ödüllendirilmekte ve iyi uygulama örnekleri kamuoyuyla paylaşılmaktadır.

Şimdi, Kamu Denetçiliği Kurumunun 2024 yılı faaliyetleri hakkında Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere sözü Başdenetçi Sayın Akarca'ya bırakıyorum.

KAMU BAŞDENETÇİSİ MEHMET AKARCA - Türkiye Büyük Millet Meclisinin çok saygıdeğer Karma Komisyon Başkanı, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanımız, çok kıymetli Komisyon üyeleri, saygıdeğer milletvekilleri, kıymetli katılımcılar, saygıdeğer hanımefendiler, beyefendiler; hepinizi saygıyla hürmetle selamlıyorum.

Kamu Denetçiliği Kurumu Sayın Başkanımızın da sözünde ifade ettiği gibi, 2010 yılında Anayasa değişikliğiyle Anayasa'nın 74'üncü maddesine konulan hüküm gereği Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan ve kamunun, idarenin her türlü iş ve eylemlerini inceleyen, şikâyetleri inceleyen bir kurumdur. Hukukun üstünlüğüne dayanan, toplumsal düzen ve bireysel haklara saygıyı ilke kabul eden, Anayasa'da güvence altına alınan temel hak ve özgürlükleri koruyan ve güçlendiren, hak ihlallerine karşı etkin ve etkili bir şekilde mücadele üreten yönetim anlayışının pekiştirilmesi ve toplumun tüm kesimlerinin insan hakları konusunda yeterli bilinç düzeyine ulaşması Kamu Denetçiliği Kurumunun temel hedefleridir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu tarafından gösterilen takdirle 9 Aralık 2024 tarihinde devraldığım Kamu Başdenetçiliğinde kamu denetçileri ve kurum personelinin özverili çalışmaları ve kurumu daha da ileriye taşıyarak ülkemize katma değer sağlamaya devam edeceğimize olan inancım göreve başladıktan sonra daha da pekişmiştir.

Anayasal bir insan hakları kurumu olan Kamu Denetçiliği Kurumu yalnızca hukukilik denetimi değil, hakkaniyet ve iyi yönetim ilkeleri yönünden de gerçekleştirilmektedir. Böylece, hak arama mekanizmaları içinde kendine özgü bir yer edinen kurum bireylerin hak ve adalet anlayışında ve arayışlarında fark yaratmaktadır. Kurum, hukuk devletinin vazgeçilmez olan öngörülebilirlik ve belirlilik sağlayan normlar karşısında bireylerin somut hak ve adalet arayışının sonuçlanmasını sağlamaya çalışmaktadır. Hak arama kültürünün geliştirilmesinde çok önemli katkılarda bulunmaktayız. Hukuk kurallarının hakkaniyetle ele alınmasını sağlayan bu vizyon toplumun her kesiminin adalete ulaşabilmesine katkıda bulunmakta, aynı zamanda hak arama kültürünün gelişmesine de yardımcı olmaktadır. Bu kapsamda Kurum, toplumun tüm kesimlerinde insan haklarına saygılı bir adalet anlayışının yaratılması misyonu ile hareket etmekte, hukukun üstünlüğüne dayanan, bireysel haklara saygıyı ilke kabul eden, temel hak ve özgürlükleri koruyan ve güçlendiren, kamu hizmetlerinin yüksek standartlarla sunulmasını önceleyen yönetim anlayışının pekiştirilmesini sağlamaktadır; biz buna kısaca "iyi yönetim ilkeleri" demekteyiz.

Kurum faaliyete başladığından bugüne kadar 241.482 başvuru almış ve 240.679 adet başvuruyu sonuçlandırmıştır. Bu başvuruları incelerken Kurumumuz 6328 sayılı Kanun'da belirtildiği şekilde insan haklarına dayalı, adalet anlayışı içerisinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönünden denetim yapmakta, araştırma yapmakta, inceleme yapmakta ve idareye bu konuda öneride bulunmakta ve rehberlik yapmaktadır. Yasama yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemler yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin kararlar ve Türk Silahlı Kuvvetlerinin sırf askerî nitelikteki faaliyetleri ise yasamız gereğince kurumun görev alanı dışında kalmaktadır. Bu raporun konusunu oluşturan 2024 yılında kuruma 14.762 başvuru ulaşmıştır. 2023 yılından devreden 1.792 başvuruyu birlikte toplam 16.554 adet başvuru kurumumuzca incelenmiş ve 2024 yılında işleme alınarak bunlardan 15.751 adedi yani yüzde 95,15'i kurumumuz tarafından sonuçlandırılmıştır. Söz konusu veriler karşısında kurumumuzun hızlı ve etkin bir şekilde faaliyet gösterdiği açık olup bu verimliliğin artması için çabalarımızın devam edeceğini belirtmek isterim. Bizim yasamız ve yönetmelik gereği altı ay içerisinde biz başvuruları bitirmek için çok büyük bir titizlikle çalışmaktayız. Bu anlamda gerçekten de arkadaşlarımızın çok büyük, özverili çabaları var. Hatta, biz altı aylık süreyi beklemeden, mümkün olan en kısa zamanda, iki ay ise iki ayda, üç ay ise üç ayda bu çalışmaları yürütmekteyiz.

2024 yılında yapılan şikâyet başvuruları konu bazlı değerlendirildiğinde en fazla başvurunun yüzde 22,93'le adalet, millî savunma ve güvenlik konu başlığı altında kurumumuza ulaştığı, kamu personel rejimi alanında ise yüzde 21,47; eğitim, öğretim, gençlik ve spor alanında yüzde 8,45; mahallî idarelerce yürütülen hizmetler kapsamında yüzde 7,28; çalışma ve sosyal güvenlik alanında ise yüzde 7,04 ve ekonomi, maliye, vergi alanında ise yüzde 5,23 oranında başvuru yapıldığı görülmektedir.

Kurumumuza 2024 yılında ulaşan şikâyet başvuruları şikâyet konu idare kapsamında değerlendirildiğinde yüzde 18,68'lik oranla Adalet Bakanlığının ilk sırada olduğu tespit edilmiştir. Sağlık Bakanlığının konu edildiği başvuru oranı ise yüzde 6,35; Millî Eğitim Bakanlığının konu edildiği başvuru oranı ise yüzde 5,97; Sosyal Güvenlik Kurumunun konu edildiği başvuru oranı ise yüzde 4,40 olduğu hesaplanmıştır.

Kurumumuz tarafından 2024 yılında sonuçlandırılan 15.751 başvurunun 4.999 adedi kabul edilebilir nitelikte değerlendirilmiştir. Bu kapsamda kurumumuza 2024 yılında yapılan başvuruların kabul edilebilirlik oranı yüzde 31,74 olarak gerçekleşmiştir. Bu oranın kurumumuzun görev alanına girmeyen başvurular, idari makamlara başvuru yapılmadan doğrudan kurumumuza yapılan başvurular, başvurunun menfaatini etkilemeyen başvurular ve yargı organlarında sonuçlandırılmış ya da yargı organlarında görülmekte olan başvurulardan kaynaklandığı anlaşılmıştır. Diğer ülke ombudsmanlık kurumlarıyla kıyaslandığında bu oranın ortalamanın üzerinde olduğunu görmek memnuniyet vericidir. Buna karşılık, bireyler nezdinde mevcut sorunların çözümünü sağlamak için kabul edilebilir nitelikteki başvuru sayısının artırılması gerektiği de açıktır. Bu da ancak yaygın bir şekilde çalıştayların, sempozyumların, eğitimlerin, kamu spotlarının televizyonda ve basında daha çok yer alması sonucu halkın bilinçlendirilmesi yoluyla mümkün olabileceği değerlendirilmektedir.

Dostane çözüm usulü ise Kurumumuzun idare ve başvuranlar arasındaki köprü olma vazifesini en güzel şekilde gösteren uyumsuzluk çözüm yöntemidir. Biz burada halkın ücretsiz avukatlığını yapmaktayız. Aynı zamanda idareye de iyi yönetim ilkelerini hayata geçirmesi konusunda yine ücretsiz hukuki danışmanlık yapmaktayız ve rehberlik yapmaktayız. Bizim buradaki asıl

amacımız vatandaşın mahkemelere gitmeden, yargı yoluna başvurmadan, en kısa zamanda hak ettiği hakkına ulaşabilmesini sağlamaktır. Bunun için, gerçekten de kamu denetçisi arkadaşlarım ve uzman arkadaşlarımız, kurumumuzda çalışan tüm personelimiz, şoföründen oradaki veri hazırlama kontrol işletmenine kadar, oradaki şeflerine, müdürlerine kadar herkes bu konuda el birliğiyle gereken çabayı ve gayreti göstermektedir. Vatandaşlarla bu anlamda yüz yüze görüşmeler, telefonda görüşmeler, kuruma davet edilmeler ve idareyle toplantılar gerçekleştirilmektedir. Biz göreve başladıktan sonra da bu görev yine hızlı bir şekilde devam etmektedir.

Kamu Denetçiliği Kurumu şikâyetle konu başvurunun idare tarafından dostane çözümünü sağlamayı öncelemektedir. Bu kapsamda, 2024 yılında Kurumumuza ulaşan başvuruların 1.129 adedi gönderme kararı olmak üzere, toplam 2.498 adedi dostane çözümle sonuçlanmıştır. Bununla birlikte, Kurumumuz yapmış olduğu inceleme ve araştırmaların sonucunda ilgili idarelere tavsiyelerde bulunmaktadır. 2024 yılında 525 başvuru hakkında kısmen tavsiye, kısmen ret kararı; 913 başvuru hakkında ise tavsiye kararı verilmiştir. Söz konusu tavsiye kararlarına yönelik idarelerin cevapları değerlendirildiğinde 716 adet kararımızla ilgili idareler uyacaklarını belirtmişken 611 adet kararımıza ise ilgili idarelerce gerekçe bildirilmiştir. Bu durumda, Kurumumuzun tavsiye kararlarına uyma oranı 2024 yılı sonu itibarıyla yüzde 53,96 olarak gerçekleşmiştir. Bahse konu uyum oranında Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği, kısacası "TÜRMOB" olarak nitelendirilen meslek kuruluşu yeminli mali müşavirlik sınav sonucuna itiraz hakkında verilen 230 adet tavsiye kararımıza idarenin olumsuz yaklaşmamasına rağmen fiilî imkânsızlık nedeniyle uymaması etkili olmuştur. Ancak söz konusu tavsiye kararları dikkate alınmadığında ise tavsiye kararlarına uyum oranımız 2024 yılı itibarıyla yüzde 71,29 olmuştur. Burada da şunu belirtmek isterim: TÜRMOB Başkan ve yöneticilerini davet ettik, onlarla görüşmeler yaptık, birbirimizi doğru anladığımıza inanıyoruz. Bu konuda onlar da bir çözüm arayışında olduklarını ifade ettiler, yine bu şekilde bize bir bilgilendirme yapacaklarını ifade ettiler.

Diğer yandan, kurumumuz on iki yıllık süreçte şikâyetleri incelemenin yanı sıra hak arama kültürünün yaygınlaşmasına da önemli katkılar sağlamıştır. Yapılan çalıştaylar, hazırlanan özel raporlarla milyonlarca kişiyi ilgilendiren sorunlar gündeme getirilmiş ve çözümler aranmıştır. Bu kapsamda, 24 Şubat 2024 tarihinde "Gazze: İnsanlığın Büyük Felaketi Özel Raporu"nu hazırlayarak Türkiye Büyük Millet Meclisinde düzenlenen programla kamuoyuna duyurulmuştur. Ayrıca, Asya Ombudsmanlar Birliğinin 2024 yılı toplantısı İstanbul'da gerçekleştirilmiş olup uluslararası ombudsmanlık kurumlarıyla iş birliği imkânları ülkemizin ev sahipliğinde gerçekleştirilmiştir.

Kurumumuzca 2024 yılında çocuk ve kadın hakları özelinde pek çok faaliyet yürütmekle birlikte hak arama kültürünün yerleşmesi için de üniversiteli gençlerle bir araya gelinmiştir. Yurt içinde il ziyaretleri gerçekleştirilmiş, çalıştay ve toplantılar düzenlenmiş, diğer kamu kurumlarıyla görüşmeler sağlanmıştır. Yurt dışında ise uluslararası ombudsmanlık kurumlarıyla iş birliği imkânları oluşturulmuş, Kurumumuz tarafından Rusya, Ukrayna, Çin, Katar, Pakistan, Sırbistan, Fas, Venezuela ve Kuzey Makedonya'nın da aralarında bulunduğu pek çok ülkeye ziyaret gerçekleştirilmiştir. Bu arada şunu kısaca ifade etmek isterim: Kamu Denetçiliği Kurumumuz 9 uluslararası ombudsmanlık kurumunun yönetim kurulu üyesi ve 2'sinin de başkanlığını yürütmektedir.

Ombudsmanlık kurumlarının en önemli özelliği konumunda olan kamuoyunu harekete geçirme gücü kapsamında 2024 yılında ise yazılı ve görsel medyayla etkin bir ilişki geliştirilmiştir. Buna bağlı olarak, Kurumumuz, yazılı basında 1.803, televizyon kanallarında 846, internet haber sitelerinde 11.411 olmak üzere, toplam 17.060 kez basında yer almıştır. Diğer yandan, Kurum mevzuat değişikliğiyle geniş kitleleri ilgilendiren problemlerin çözümüne katkıda bulunmuş ve bireysel nitelikteki başvuruların vatandaşın problemini doğrudan çözmekle kalmamış, aynı zamanda buna benzer durumdaki kişilerin de hukuki durumlarını açıklığa kavuşturmuştur. Bu şekilde verdiği bir kararla yüz binlerce kişiyi ilgilendiren sorunlara çözüm önerileri getirerek yargının iş yükünün azaltılmasına katkı sağlamaktadır.

İki hafta kadar önce Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğümüz ziyaretimize geldiğinde yine kendisine hazırladığımız bir talep yazımızı ilettik. Cezaevlerinde 77 bin hükümlü sürücü belgesinin değiştirilmesini beklemektedir. 31 Temmuz 2025 tarihi itibarıyla bu süre sona erecektir. Malumunuz olduğu üzere, sürücü belgesinin değiştirilmesinde bizzat kişinin kendisinin müracaatı gerekmektedir ancak bizim önerimizle orada getirilecek olan ekipmanlarla dijital ortam imkânı sağlanmak suretiyle cezaevinin uygun bir bölümünde bu gerçekleştirilecek, gün belirlenecek ve böylece cezaevinde bulunan 77 bin hükümlünün sürücü belgesinin de cezalı duruma düşmeden değiştirilmesi imkânı sağlanmıştır. Bunların işte hepsi öbür türlü mahkeme yoluyla önümüze gelecek olan konulardır.

Kamu Denetçiliği Kurumu bugüne kadar gerçekleştirdiği faaliyetleri ve ülkemize sunduğu katma değeri bir başlangıç noktası olarak görmekte, çalışmalarına sürekli gelişim hedefiyle devam etmektedir. Kurumumuz sahip olduğu bilgi birikimi ve deneyimiyle mevcut faaliyetlerin daha ileri bir seviyeye ulaşması için çalışacak, yeni girişimlerde daha etkin bir kurum olma hedefini sağlayacaktır.

Dinamik bir vizyonla hareket eden Kamu Denetçiliği Kurumu dijitalleşme, erişilebilirlik alanlarında da yenilikçi adımlar atarak başvuruları daha hızlı çözüme kavuşturacak, insan haklarına duyarlı, hukukun üstünlüğünü esas alan bir yönetim anlayışı içinde ulusal ve uluslararası faaliyetlerine hız kesmeden devam edecektir. Gerçekleştirdiği faaliyetlerle birey ve devlet arasında bir köprü vazifesini üstlenen Kurumumuz, toplumsal barış ve güvene katkı sağlamayı sürdürecektir.

Bizim Kurumumuz Türkiye'de ilk kez ve gerçekten de tek Kurum olarak çocuklardan başvuru alan bir Kurumdur; bu da son derece önemli. Geçen hafta yine Ankara Çocuk Meclisi üyelerini kabul ettik, Kurumumuzda misafir ettik, kendileriyle görüştük, sorunlarını dinledik, notlarımızı aldık, onların kendi yaptıkları başvuruları değerlendirdik ve bu konuda da kendilerine dönüşler sağladık.

Son olarak, 2024 Yılı Yıllık Raporu'nun Komisyonumuza sunumu sırasında Kurumumuzun ileriye yönelik beklentilerine de değinmek isterim. Bu uluslararası belgelerde her seferinde ilerleme raporlarında Paris İlkelerinin dikkate alınması gerektiği ifade edilmektedir. Bu kapsamda, dünyadaki örneklerinde olduğu gibi, Kurumumuzun de resen inceleme yetkisiyle donatılması, davalara katılabilme imkânına sahip olması ve Anayasa Mahkemesine başvurabilme yetkisini haiz kılınması en önde gelen beklentilerimiz arasındadır. Özellikle çalışmalarımızın etkinliğini artırmak adına kurumumuzun statüsünün daha da güçlendirilmesi

gerektiğine inancım tamdır. Türkiye Büyük Millet Meclisinden aldığımız bu destekle Kurumumuzun başarılarına devam edeceğine ilişkin hiçbir şüphemiz bulunmamaktadır. Bu vesileyle, Kurumumuza verdikleri destek için başta Türkiye Büyük Millet Meclisinin Saygıdeğer Başkanı Profesör Doktor Numan Kurtulmuş'a ve Karma Komisyonun Kıymetli Başkanlarına ve siz değerli üyelerine, yine katkılarını esirgemeyen çok kıymetli milletvekillerimize bir kez daha teşekkür etmek istiyorum.

Burada sözlerime son veriyorum; hepinizi tekrar saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN SUNAY KARAMIK - Sayın Akarca'nın şahsında, denetçilere ve Kurum çalışanlarına gayretlerinden ötürü çok teşekkür ederiz.

Şimdi, yıllık raporla ilgili söz almak isteyen arkadaşlarımız varsa onlara söz vereceğim. Öncelikle Komisyon üyelerimizden söz almak isteyen üyemiz var mı? Sayın milletvekillerimizden söz almak isteyen var mı?

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Başkanım...

BAŞKAN SUNAY KARAMIK - Buyurun Sezgin Bey.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Başkan ve değerli denetçiler; ben de öncelikle hepinizi kutluyorum, önümüzdeki dönem için de başarılar diliyorum. Komisyon raporuna kabaca baktık ama tabii ki teamül uyarınca alt komisyon seçilecek, daha sonra tekrar müzakere edeceğiz burada. Kapsamlı eleştirilerimizi daha sonra grup olarak bildireceğiz, ayrıca bizden katılacak arkadaşları isim olarak daha sonra bildireceğiz. Ancak şunu hemen söylemek isterim: Türkiye'de çok yaygın insan hakları ihlalleri var. Sonuçta hem size yansıyan hem de yansımayan ihlaller var. Uluslararası bütün endekslerde Türkiye son yıllarda maalesef puan kaybetmekte. Hem insan hakları ihlalleri bakımından hem hukuk devleti ilkeleri bakımından hem de yargının bağımsızlığı, basın özgürlüğü bakımından daha da gerilere düşmekte. Bu nedenle, Kurumunuzun yargı dışındaki bir iç hukuk mekanizması olarak, biraz önce de ifade ettiğiniz, özellikle Paris İlkeleri çerçevesinde, daha etkin, idareyi daha etkin denetleyen bir konuma taşınması lazım ki Türkiye en azından bu uluslararası endekslerde daha yukarıya çıkmasın ve daha hukuka uygun bir noktaya gelsin.

Bu nedenle, daha etkin bir çalışma içerisinde olacağınızı umuyor ve tekrar başarılar diliyorum.

BAŞKAN SUNAY KARAMIK - Sayın Salih Dal...

AHMET SALİH DAL (Kilis) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Ben de Sayın Başkana ve sayın denetçi arkadaşlara yeni dönemde başarılar diliyorum. İki dönem Şeref Malkoç Başkanımızla çalıştık. Temel insan haklarına dayalı bir anlayış içerisinde, hangi kurum olursa olsun, titizlikle o kurumların üzerine gidip gerek dostane çözüm gerekse tavsiye kararlarıyla problemleri çözmeye çalıştı. Siz de bürokrasideki tecrübenize dayalı olarak yeni denetçi arkadaşlarla beraber bu bayrağı daha da ileriye taşıyacaksınız.

Ben bu anlamda özellikle alt komisyona hazırlıklı girmek için -soru diyeyim- bir soru soracağım: Bir, daha önce alınan dostane çözüm veya tavsiye kararı neticelerini, A kurumuyla ilgili alınan bir kararı başka kurumlarla da paylaşıyor muyuz? Çünkü başka kurumlarda da aynı şeylerin tekrerrür etmemesi açısından. İkincisi de aldığınız tavsiye kararları gerek aynı kurum içerisinde gerek başka kurumlarda mükerrer oluyor mu? Şimdi, eğer bu mükerrer oluyorsa çok fazla da aslında ilerlemiyoruz demektir. Evet, Kamu Denetçiliği Kurumunun tanınırlığı her geçen gün artıyor, bu yüzden de başvurular çoğalıyor ama bir taraftan da başvuruların azalması gerekir. Niye? Çünkü birçok konuda tavsiye kararı alınıyor ve dostane çözüm oluyor. Bu mükerrerlik oluyor mu, olmuyor mu? Bunu arkadaşlar hazırlarsa alt komisyon çalışmalarımızda veya şimdi cevap verebilirsiniz...

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN SUNAY KARAMIK - Teşekkür ederim.

Söz alacak mısınız Başkanım?

KAMU BAŞDENETÇİSİ MEHMET AKARCA - Başkanım, bunu ayrıntılı olarak alt komisyonda sunarız ama kısaca şunu ifade etmek istiyorum: Bizim bütün kararlarımız internet erişimine açık, bunu biraz daha yaygın hâle getirmek istiyoruz. Tabii, bazı kurumlar gerçekten de bizim tavsiye kararlarını alıp diğer alt birimlerine yaygın olarak iletmektedirler ancak takdir edersiniz ki Sağlık Bakanlığıyla ilgili verdiğimiz bir kararı biz diğer kurumlara iletmiyoruz, Sağlık Bakanlığının onu ilemesi gerekiyor ancak bizim bütün kararlarımız erişime açık. Bunlarla ilgili olarak ayrıntılı sunum size yine yazılı olarak arz edilecek.

BAŞKAN SUNAY KARAMIK - Teşekkür ederim.

Nevroz Hanım, buyurun.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Ben de teşekkür ediyorum.

Kamu Denetçiliği Kurumu, açıkçası -kendimin, şahıs olarak- partimizin de idarenin denetlenmesi anlamında çok önem verdiği, takdir ettiği ve iyi işler yapmasını beklediği, daha çok kapsamlı, daha çok etki edecek alanda işler yapmasını istediği kurumlardan bir tanesi. O yönüyle sunumda yer alan bir hususun altını çizmek gerekir. Kamu denetçiliğinin daha çok idareler arası çalışan kamu personeli arasında ya da birçok kurum arasında bilindiği ama halk arasında bilinmediğini, bu nedenle gelen başvurulardaki farkın ya da alanlara göre dağılımının da bunda etkili olduğunu düşünüyorum. O nedenle, ifade ettiğiniz tanıtım ve bilinçlendirme faaliyetlerinin daha fazla artması gerektiği hususuna katılıyorum, bunun yaygınlaşması gerekir, en azından tavsiye kararı bile olsa... Maalesef ki itibar olarak Meclis çatısı altında yani etkisiyle kurulması gibi meseleler idarede daha fazla dikkate alınmasına sebep oluyor. Bu, hem avantajlı hem dezavantajlı görebileceğim iki husus.

Her ne kadar alt komisyon kurulacak ve her başlık orada ele alınacaksa da birkaç şeye değinmeden geçemeyeceğim. Büyük ihtimalle alt komisyonun parti üyelerine göre dağılımı da belli, sayısal olarak durumu da belli. Ben aynı zamanda Cezaevi Alt Komisyon üyesiyim. Öncelikli olarak cezaevlerinden çok fazla başvuru geldiğini hem gönderdiğiniz metinden hem de daha önceki yıllardaki başvurulardan biliyoruz. Eğitim, sağlık, bilhassa nakil talepleri, görüş, haberleşme, koşullu salıverme, denetimli serbestlik ya da dinî inanç nedeniyle odasının değiştirilmesi gibi birçok mesele var. Siz Ombudsmanlık olarak, bilhassa idare tarafından koşullarla ilgili, hem fiziki yapı hem de uygulamalarla ilgili şikâyetlerde bu konuda hiç yerinden inceleme yaptınız mı? Böyle bir karar aldınız mı ya da gidip inceleme gibi durumunuz oldu mu? İncelemelerde, sadece cezaevinin yani bu uygulamalarda aynı zamanda -tırnak içerisinde- sorumlu görülen kurumun size vermiş olduğu yazılı cevaplar sizler için yeterli oluyor mu? Yani çıkan kimi kararlardan öncelikle böylesi bir ikilem çıkıyor ortaya.

Bir diğ er mesele -sitede de var, diğ er alanda da var- sizlerin kimi sağlık alanındaki farklı sendikalarla sunum, ziyaret ya da bilgi paylaşımı yaptığınızı görüyoruz.  Z SAğLIK-İş Sendikası, SAğLIK-SEN gibi ziyaretler ya da görüş alışverişine ilişkin paylaşımlar var ancak aynı zamanda, bu kadar tarafsız, bağımsız olmasını beklediğimize ya da bu şekilde kurgulanan bir kurumun böyle bir temasa, böylesi bir görüş alışverişine ihtiyaç duydug  anda -bu görüş alışverişini sadece belli görüşlerle ya da belli üyelerin bağlı bulunduğu sendikaların da dışında- bu alanda hem  ye sayısı, hem çatışma potansiyeli hem de ortaya çıkan sivil aktivizmiyle daha çok bilinen ve bu noktada da tarihsel geçmişi olan SES gibi, TTB gibi kurumlara neden böylesi bir iştari ziyaretin gerçekleşmediğini sormak isterim. İlerleyen zamanlarda böylesi bir çalışma programınız, takviminiz varsa bilmek de isteriz çünkü bu, sizin bulunduğunuz konum itibarıyla verilen tavsiye ve çıkan kararlara da gölge d ş bilecek bir mesele.

Yine, sağlık alanındaki hasta hakları başvurusu var yani 90 gibi bir rakam verilmiş ancak cezaevlerinde hangileri hasta mahpuslara ilişkin, hangileri normal, öyle bir ayırım açıkçası yok; en azından Cezaevi Alt Komisyonundan biri olarak bu ayırımı görmek isterdim, en azından çıkan kararlara tek tek taramak yerine. Yine, cezaevlerinden gelen kimi sağlık hakkı ihlalleriyle ilgili, işte, ağız içi arama, sevklerin geç yapılması, hastaneye geç götürülme ya da revire gitmeden reçete verilmesi gibi bazı başvurulara yer verilmiş. Bu başvurularda idarenin herhangi bir kusuru olmadığina dair karar verilmiş. Yani en azından buradaki üç farklı örnekte, her şeyin yolunda olduğu kararını ya da bu meselelerin hukuka uygun meseleler olduğu kararını sadece idarenin vermiş olduğu cevaplarla yetinerek mi veriyorsunuz? Bu şekilde, hastane ve cezaeviyle ayrı ayrı bir yazışma usul n z var mı? Çünkü bu, tavsiye kararı olsa bile cezaevlerindeki bu uygulamaların maalesef s reklileşmesine ve bu ihlallerin artmasına dolaylı bir etkisi var. Bunu da gören bir yerden, bunun ciddiyetine uygun bir inceleme var mı, açıkçası bilmek isteriz.

Yine, kantin pahalılığı, yemek zehirlenmesi ve beslenme koşullarına ilişkin yapılan başvurularda da hijyen meselesiyle ilgili ya da işte diyet yemek alması gerekenlerin günlük kalorisiyle ilgili yapılan bir başvuruda da -yine aynı şekilde vermiş olduğunuz cevapta- uygun, yeterli ve usule uygun olduğuna dair bir işlem tahsis etmişsiniz. En azından özetle ifade ederek söylersem, özellikle cezaevleriyle ilgili -her biri ayrı kategoride olmasına rağmen- yapılan bu başvurularla ilgili değerlendirme kriterleriniz ne ve inceleme kriterleriniz ne?

Yine, size daha önceki bir  zg n başvurudan bahsedeeğim: Kandıra 1 No.lu F Tipi Kapalı Cezaevinde işkence gördüğünü, cinsel saldırıya maruz kaldığınızı defalarca söyleyen ve bundan kısa bir süre sonra da şüpheli şekilde ölen yani intihar ettiği söylenen Garibe Gezer'le ilgili mesele. Kendisinin size bir başvuru yaptığınızı, avukatlarının başvuruda bulunduğunu biliyoruz. Bu başvuruda cezaevi idaresiyle görüntülerle ilgili -talep ve diğ er meselelerde, başvuruyu- videoyu, daha doğrusu görüntüleri gönderme ya da göndermeme gibi bir yazışma ya da bir mesele oldu mu? Bu video yani görüntü istediğiniz uygulamalarda, böylesi bir görüntü size geri dönüyor mu, özellikle işkence ya da başka türlü meselelerde... Biraz daha cezaevi idaresiyle ilgili söylüyorum.

Eğer bir süre meselesi yoksa bir şey daha söyleyeceğim. Nakil meselesi... Buradaki tüm vekil arkadaşlarımıza bence onlarca başvuru geliyordu, ailesi başka yerde olup kendisi başka yerde cezaevinde olan ya da yargılaması başka yerde olup cezaevinde olan. Bunlarla ilgili sizlere de birçok başvuru geldiğini biliyoruz. Bu meselede yani genel cezaevindeki nakil meselesinde buna ilişkin  z m ya da bu konuda bir somut tavsiyeniz ya da bakanlık ya da tevkifevleriyle ilgili ortaya koyulan bir  z m var mı? Size gelen başvurularda tek tek içerik göremiyoruz, doğrudur. Bu bilinçlendirme ya da tanıtım meselesi bizler açısından önemli ve halktan ziyade cezaevlerinden daha çok size başvuru geldiğini... Daha çok tanınma h linizin de... Hak ihlallerinin biraz yoğun ve artışta olduğunu g zet n bir yerden ele almamız gerektiğini ben düşünüyorum.

Yine de ilerleyen süreçte kurulacak komisyonda da gerekli önerilerimizi ya da sözlerimizi kurarız.

Teşekkür ediyorum tekrardan.

BAşKAN SUNAY KARAMIK - Buyurun.

KAMU BAşDENET İşİ MEHMET AKARCA - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Kıymetli milletvekilimiz çok ayrıntılı bir soru şeyi yaptı, hepsini takdir edersiniz ki kısa sürede cevaplandırma imk nımız yok ama ayrıntılı olarak bunların hepsine yazılı cevap verebiliriz.

Sadece şunu söyleyeyim: Bizim iş bölümü gereği denet ilerimizin sorumlu olduğu alanlar var. Mesela, sendikalarla ilgili olarak HAK-İş, TÜRK-İş ve DİSK'ten randevu talep edildi. HAK-İş ve TÜRK-İş ziyaret edildi, DİSK'ten randevu talebi bekleniyor. Bir  nceki hafta İzmir merkezde 30 bin  yesi olan İzmir'deki Hekimler Sendikası yöneticilerinin randevularını kabul ettik, kendileriyle görüştük. Bizlere talepte bulunan sivil toplum kuruluşlarının hiçbirini şimdiye kadar geri  evirmedi . Hangi sendika başkanı, hangi vakıf başkanı bizden talepte bulunmuşsa biz onlarla görüşmeler yapıyoruz, notlarımızı alıyoruz, varsa önerilerini alıyoruz. Bu konularda da değerlendirmeye açığız yani bizim bu konuda hiç kimseye bir ayırım yapma...

NEVROZ UYSAL ASLAN (şırnak) - Sizin  ağırınızla, onların davetiyle değil... Kastettiğim o kısım.

KAMU BAşDENET İşİ MEHMET AKARCA - Hayır, biz kendimiz de davet ediyoruz yani sorunlu alanları tespit ettiğimiz kurumlara ilgili olarak onları da davet ediyoruz. O zaman da daha çok sendikaları değil idareyi davet etmemiz gerekiyor. Yani sendikaların yaptığı işlemler takdir edersiniz ki bizim konumuz olmuyor. Sendika  yelerinin idareyle olan sorunları bizim çalışma alanımıza giriyor.

Cezaevleriyle ilgili olarak sıkıntının büyüklüğünü herkes biliyor. 390 bin tutuklu ve hükümlü cezaevinde var, 398 cezaevi var. Takdir edersiniz L tipi cezaevlerinde de yoğunluk var çünkü yüksek güvenlikli cezaevlerinde "1+3" kişi kalabiliyorlar ama diğ erlerinde yoğunluk olduğu da bir gerçek yani. Bu konuda da mümkün olduğu kadar idare bizim tavsiyelerimize uyuyor gerçekten de. Nakillerde yardımcı oluyoruz, kadın hükümlülerin çocuklarını yanlarına almak konusunda kişi sel gayretlerimiz oluyor. Ben Fatma Hanım'ı biliyorum, kaç defa Ceza ve Tevkifevleri Genel M d r m zle yüz yüze ya da telefonla görüşmek suretiyle... Bunların birçoğu tavsiyelere bile yansımayan, dostane  z m dediğimiz yöntemlerle, telefon etmek suretiyle de... Bu insani üzümlerde gerçekten de kurumumuz bu konuda fonksiyonunu yerine getiriyor.

Cezaevleriyle ilgili olarak, dediğim gibi, sizin söylediğiniz çok şey var. Ben daha fazla Komisyonun zamanını da almak istemiyorum, notlarım var ama bunlara biz yazılı olarak, ayrıntılı olarak cevap verebiliriz.

Yani tabii ki suç teşkil eden, soruşturma konusu yapılan, soruşturma yapılmış, yargılama konusu olmuş, dava konusu olan konular zaten bizim görev alanımızın dışında ama bu konuda hepimizin hassasiyet göstermesi gerekiyor. Zaten ulusal insan hakları kurumu burası yani Ombudsmanlık; bütün dünyadaki tanımı itibarıyla bir insan hakları kurumu olarak tanınmaktadır, bilinmektedir. Bizim kurumumuz da bu konuda elinden gelen bütün gayreti göstermektedir. Yani cezaevlerinde de zaman zaman ziyaretler yapıyoruz, kurum ziyaretleri de planlıyoruz yeni dönemde, bizden önce de ziyaretler gerçekleştirilmişti ancak bizler de bu planlamayı yapmaktayız. Yani çeşitli kurumlar, kuruluşlar, idare ziyaretleri devam etmektedir. Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN SUNAY KARAMIK - Harun Bey, buyurun.

HARUN MERTOĞLU (Rize) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Başkanım ve denetçilerim; hoş geldiniz öncelikle.

Yeni dönem hayırlı olsun, başarılar diliyorum.

İnsan hakları alanında gerçekten 2012 yılından bugüne kadar Türkiye'de büyük mesafe aldık. Ben onların canlı şahitlerinden birisiyim. Ombudsmanlık da bunlardan bir tanesi, eş zamanlı olarak Türkiye İnsan Hakları Eşitlik Kurumu kurulmuştu.

Bu anlamda, Paris Prensipleri konusunda, elbette ki insan hakları standardı sürekli yenilenmesi gereken bir olay yani mükemmel bir insan hakları sistemi dünyada yoktur, ben olduğunu düşünüyorum. Her şey insanımız için diye yola çıkıyoruz. Bütün insanlarımızın... Aslında "Avrupa standartları" deniyor ama ben Türkiye standartlarının çok daha ötesinde, hatta Atatürk'ün deyişiyle muasır medeniyetler seviyesinin ötesinde bir Türkiye inşa etme arzusundayız. İnsan hakları bağlamında da bunu yapmamız gerekiyor.

Benim dikkatimi çeken, Adalet Bakanlığındaki başvuru sayısı 14 binlerde. Ben geçmişte altı sene Türkiye İnsan Hakları Eşitlik Kurumu kurul üyesiydim. Cezaevlerinden gelen dilekçelerin tamamının sadece üstü değişiyor; Türkiye İnsan Hakları Eşitlik Kurumuna, üstü değişiyor Kamu Denetçiliğine, işte Adalet Bakanlığına, CİMER'e... Aslında mükerrer şikâyetler çok var.

TİHEK işkence ve kötü muameleyle mücadele kurumu olduğu için aynı zamanda, bu anlamda hem bireysel başvuru alıyor hem de resen inceleme yapıyor. Başvuru sayısının düşmesi açısından -o kurumlarla entegre muhtemelen vardır, benim dönemimde yoktu, şimdi inşallah olur- entegre olarak belki her iki kurumun da aynı işe bakmamaları sağlanabilir.

Ombudsmanlığın başarılı çalışmalarına şahit olduk geçmiş dönemde, inşallah bundan sonra da devam edecektir. Özellikle benim dikkatimi çeken, beni etkileyen, Fatma Hanım'ın içinde olduğu raporlar vardı, Gazze raporu vardı, onun dışında Ukrayna ve Rusya arasında ara buluculuk yaptı yani ombudsmanlık, bu görevi üstlendi. Gerçekten kanunda da aslında belki açıkça yer almayan konulara, uluslararası konulara da el attı. Ben bu başarılarınızın devamını istiyorum.

Tekrar, yeni seçilen arkadaşlara ve eskilere başarılar diliyorum. Hayırlı olsun diyorum.

Alt komisyon kurulduğu zaman inşallah orada da raporla ilgili görüşlerimizi sunacağız.

Teşekkür ediyorum.

KAMU BAŞDENETÇİSİ MEHMET AKARCA - Kıymetli Milletvekilim, çok teşekkür ediyorum.

Gerçekten de benden önce emeği geçen Kamu Başkanlarımız Şeref Bey, Nihat Bey ve tüm denetçi arkadaşlarımı bir kez daha teşekkürle anmak istiyorum. Gerçekten güzel hizmetleri oldu.

Ukrayna'da çocukları esir düşen ailelerin kurduğu bir dernek var, onlar bizden şimdi randevu istiyorlar. Geçen haftalarda, iki hafta evvel Uluslararası Kızılhaç temsilcileri Türkiye'ye geldi ve bizi ziyaret ettiler. Yani bu konuda Türkiye'de kurulmuş olan, Ukraynalı ailelerin kurduğu dernekler var, onların bizden randevu talepleri var. Bu konuda da kendileriyle görüşmelerimiz devam etmektedir. Hatta gönderdikleri, ailelerin gönderdikleri mektupları da biz Rusya Ombudsmanlığına ilettik diplomatik kanallardan. Bu alanda da insani bir görev için eğer kurumumuzun katkısı olacaksa biz bundan da kaçınmayız, bunu da Uluslararası Kızılhaç temsilcilerine de ifade etmek durumunda kaldık, ifade ettik kendilerine.

Ben tekrar size teşekkür ediyorum.

BAŞKAN SUNAY KARAMIK - Rifat Bey, buyurun.

RIFAT TURUNTAY NALBANTOĞLU (İzmir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkanım, değerli kurul üyeleri; öncelikle yeni çalışma döneminizde size yürekten başarılar diliyorum.

Karma Komisyonumuzda oluşacak olan alt komisyon ve çalışma konusunda Sayın Tanrıkulu'nun ifade ettiklerine ilave olarak bir iki şey sadece söyleyeceğim, yoksa tabii partimizin bu konudaki görüşlerini Sayın Tanrıkulu ifade etti.

Sizin konuşmanız sırasında geçtiği için ben üzerinde durmak istiyorum. TÜRMOB ve yeminli mali müşavirlik ve serbest muhasebeci mali müşavirlik sınavlarına ilişkin başvurulardan bahsettiniz. Şimdi, ben o iki komisyonda da görev aldım, TÜRMOB'da da yöneticilik yaptım. Zaten "Yöneticilerle bir araya geleceğiz ve bu konuları konuşacağız." dediğiniz için, muhtemelen şimdi sizlerle paylaşmaya çalıştığım kimi sorunları oradaki yönetici arkadaşlar da sizinle paylaşacaktır.

Şimdi, ben, o işle çok fazla zaman kaybetmenizi doğru bulmam. Neden? Sonuç almak çok zor. Yani hangi seviyede sonuç alıyorsunuz, hangi seviyede aldığınız sonuçlar -bu istatistiki rakamlardan bahsetmiyorum- tatmin ediyor, onları tabii bilmiyorum ama yani ombudsmanlık kurumunun kuruluş felsefesi ve çalışma ilke ve amaçları ile yeminli mali müşavirlik ya da serbest muhasebeci mali müşavirlik birbiriyle çok karşı karşıya olan işler. Yani birinin sahibi var, sahibi var yani, bu işi hakikaten sahipleniyorlar ve o alana asla sokmamak için özel bir gayret sarf ediyorlar. Sadece bir iki tavsiyede bulunabilirim, eğer orada sınavlarla ilgili bir başvuru geliyorsa dönemlerine dikkat edin, belli dönemlerde yığılma ve belli derslere dikkat edin, varsa şimdi sizinle paylaşmaya çalışacağım sebeplerden kaynaklanıyordu. Çünkü sınav komisyonlarına farklı farklı kurumlardan... Yani farklı dediğimi hepimiz biliyorsunuz, Maliye Bakanlığından ve işte birkaç kurumdan, üniversitelerden falan temsilci geliyor. Maliye Bakanlığı özellikle yeminli mali müşavirlik mesleğini kendilerinin emeklilikte yapacakları bir hakkı olarak gördükleri için o alana insan sokmamaya çalışıyor; yani artmasın, şey yapmasın. Oysa, TÜRMOB'u yöneten arkadaşlar ve TÜRMOB yöneticileri de öyle görmüyorlar yani bu mesleği bir şekilde yapan insanların meslekte on yılını doldurduktan ve o sınavları verdikten sonra en doğal hakları olarak görüyorlar. Ama işte Sayın Başkan, özellikle rica ediyorum sizden, dikkat edin dönemlere. Yani, mesela, sınav dönemi 2025, birinci dönem, belli derslerden yığılma vardır; o, işte, Maliye Bakanlığının oraya atadığı insanlardan kaynaklanıyordur ve geçme şansınız yok o şeyi; yani anlatabilme ihtimaliniz de yok ama öyle davranıyorlar, öyle yapıyorlar.

Dolayısıyla, bu dönemleri ve o dönemlerdeki derslere dikkat ederek TÜRMOB yönetimini uyarır ve... Ama burada esas uyaracağınız, Maliye Bakanlığının bu işle ilgili ilgili arkadaşlarıdır. Yani TÜRMOB yönetimi çünkü burada sadece bir sekreteryaya görevi yapar, işin sorumluluğu Maliye Bakanlığında. Ben TÜRMOB'da yöneticiyken 3568'le ilgili bir daire başkanlığı falan gibi bir şeydi, şimdi muhtemelen yine benzer bir şey... O işe bakan arkadaşla muhatap olmamız lazım. Çok fazla zaman kaybedersiniz yani sonuç almanız güçleşir.

Kolaylıklar diliyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

KAMU BAŞDENETÇİSİ MEHMET AKARCA - Sayın Başkanım, sizin de ifade ettiğiniz gibi, asıl sorun, o alanın çok dar tutulması, sınav sürelerinin çok uzun olması. Biz o arkadaşlarımızı da dinledik yani gerçekten de yani belki beyin cerrahisi olmak daha kolay.

RIFAT TURUNTAY NALBANTOĞLU (İzmir) - Kesinlikle daha kolay.

KAMU BAŞDENETÇİSİ MEHMET AKARCA - Yani yeminli mali müşavirlik sınavlarına girmektense gidip beyin cerrahisi olmayı kafaya koyan bir adam o şeyi aşar. Bizim burada kastettiğimiz şeydi: Sınav için itiraz ediyor, incelendi "reddine" deniyor iki satır yazıyla. Yani bunu bir ayrıntı olarak da denetleyebileceğimiz şekilde, bir: Sınav komisyonu usulüne uygun şekilde teşekkür etmiş mi? İki: Bu itirazlar yapıldığında usulüne uygun şekilde itirazlar inceleniyor mu? Üç: "Buna bir gerekçe yazın." diyoruz, yoksa biz sınavı şöyle yapın demedik ama yaptığımız toplantıda şunları önerdik: Yani o zaman bunu test tekniğine, daha objektif... Çünkü klasik yazılı sınav yapılıyor yani bir soruya bazen 25 sayfa cevap veriliyor, o sınavları geçmek mümkün değil. Siz zaten konuya çok hâkimsiniz. Yani burada, tabii, oradan da başvuru geliyor, "Ben müracaat ettim, sınava girdim, sınavım değerlendirilsin, iyi incelensin; bir iki satır cevap veriliyor, "Yapılan incelemede itirazınız yerinde görülmemiştir." Tabii, sınav komisyonunu oluşturmak da zor, kimse o komisyonda da görev almak istemiyor kolay kolay, sizin de ifade ettiğiniz gibi. İlgili kamu denetçisi arkadaşımız Özcan Bey şimdi ve bana bilgi notu ilettiler, "TÜRMOB'la bugün görüştüm, taleplerimize uygun bir çözümle en kısa sürede döneceklerini ifade ettiler." demişler. Bizim zaten amacımız sınava giren kişinin sınava ilişkin yaptığı itirazların gerçekten de doğru bir şekilde, gerekçeli bir şekilde; hakkaniyete, hukuka uygun bir şekilde cevaplandırılması; öbürü, tabii, mevzuat değişikliklerini gerektiriyor, sınav komisyonlarının oluşturulması, belki ayrı bir itiraz komisyonu oluşturulabilir ki o da çok zor. Ama siz zaten sorunu baştan kendiniz ortaya koydunuz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN SUNAY KARAMIK - İbrahim Bey...

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekillerimiz ve kamu denetçilerimiz; hepinizi ben de saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle görev süresi sona eren başta Başdenetçimiz Şeref Malkoç Bey olmak üzere, diğer denetçi arkadaşlara çok teşekkür ederim, gerçekten güzel bir çalışma içerisinde bulundular. Bu dönem seçilen Başdenetçimiz Sayın Mehmet Bey ile tüm denetçilerimize de başarılar diliyorum.

Her ne kadar 1700'lü yıllarda İsveç'te ortaya çıksa da aslında temelleri Osmanlı İmparatorluğu'na kadar dayanan bir sistem, 2010 yılında Anayasa'ya girdi, Anayasa'mıza girdi. O dönemden beri benim de hem insan hakları alanındaki çalışmalarım, düşüncelerim hem de ombudsmanlık kurumunun ta üniversite yıllarındaki düşüncelerimizin yazılı şekle dönüşmesinden dolayı özellikle Cumhurbaşkanımıza çok teşekkür ediyorum, gerçekten güzel bir Anayasa değişikliği gündemimize girdi. Son çalışmalarla, rakamları eğer yanlış söylemiyorsam Sayın Başkanım, 2010 yılından beri 241 bin başvuru var ve 240 bine yakın da cevaplama var. Dolayısıyla yüzde 95 gibi bir cevaplamayla çalışılmış bir kurum söz konusu. 2024'te yüzde 34 kabul edilebilirlik gerçekten çok önemli bir rakam, üçte 1 yani her 3 başvurunun 1 tanesi kabul edilmiş. Yine önemsedğim bir konu, özellikle çocuk meclislerinden çocuk başvurularının kabul edilmesi de hem demokrasimizin gelişmesi hem de demokrasimizin yerleşmesi anlamında, çocukluktan başlayan bu tür kabulleri de çok önemsiyorum. Yine, Gazze raporu gibi uluslararası raporları da düzenlediniz, ondan dolayı da çok teşekkür ediyoruz. Buraya kadar yapılan çalışmalardan da tüm denetçilerimize ve başdenetçilerimize ben tekrar teşekkür ediyorum, inşallah daha güzel çalışmalara devam edeceksiniz.

Ben de Salih Vekilimizin söylediği konuya bir ek yapmak istiyorum. Tüm kurumların bu örnek kararlardan yararlanması anlamında, en azından, sizin sitenizde yayınlandığını belirtecek şekilde tüm bakanlıklarımıza bir bilgi notu geçerseniz ya da bir resmî yazıyla geçerseniz en azından sisteminizden bunlara bakabilirler.

Ben tekrar çalışmalarınızda başarılar diliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN SUNAY KARAMIK - Ali Bey...

ALİ BOZAN (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, değerli misafirlerimiz; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, Kamu Başdenetçisi ve denetçilerin seçilme yöntemlerine dair eleştirilerimiz baki kalmak kaydıyla kutluyorum, başarılar diliyorum.

Nevroz Vekilimiz yani kısmen bir giriş yaptı, kimi soruları, sorunları gündeme getirdi, alt komisyonda daha detaylı tartışacağız. Sadece Kamu Denetçiliği Kurumunun yapısına dair, çalışma yöntemine dair hem iktidar, muhalefetin bütün vekilleri buradayken, sizler buradayken...

Şimdi siz, "ulusal insan hakları kurumu" olarak tarif ettiniz Kamu Denetçiliği Kurumunu ama ulusal insan hakları kurumu şu anda sadece başvuruya harekete geçebiliyor, resen harekete geçme yetkisi yok. Hani, bu anlamda hem iktidar grubu hem muhalefet, aynı zamanda Kamu Denetçiliği Kurumunun "ulusal insan hakları kurumu" olarak da değerlendirilen, adı bu şekilde tarif edilen bir kurumun resen harekete geçme yetkisinin mutlak surette yasayla düzenlenmesi gerektiğini düşünüyoruz. Bu anlamda, evet, kanun koyucu sizlersiniz, "Siz düzenleyin, biz yapalım." diyebilirsiniz ama naçizane ricam, naçizane önerim, aynı zamanda sizlerin de bu anlamda girişimde bulunmanız. Çünkü bazen öyle olaylar yaşanıyor ki olayın mağdurunun bazen olmadığı ya da olayın mağdurunun Kamu Denetçiliği Kurumuna ulaşabilme imkânının olmadığı ama hepimizin veya sizlerin, evinizde televizyon izlerken haberdar olduğu bir konuda ulusal insan hakları kurumunun harekete geçmemesi, kanunundan kaynaklı harekete

geçememesi bence büyük bir eksiklik. Biz bunu karma alt komisyonda da gündeme getireceğiz ama sizlerin de bu anlamda girişimde bulunmanızı rica ederiz.

BAŞKAN SUNAY KARAMIK - Buyurun İrfan Bey,

İRFAN KARATUTLU (Kahramanmaraş) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, kıymetli Komisyon üyeleri, kıymetli misafirler; öncelikle Kamu Başdenetçiliği ve denetçiliğinin hayırlı olmasını diliyorum.

Tabii ki ben Komisyonda yeniyim, ilk defa katılıyorum. Bir tıp doktoruyum. Sonuçta yasaları, yönetmelikleri okudum, diyor ki: "Kamunun, idarenin her türlü eylemlerini, işlemlerini, tutum ve davranışlarını adalet, hukuk ve hakkaniyet..." güzel ifadelerle... Sayın Vekilim Rusya ve Ukrayna arasındaki ara buluculuktan bahsetti. Tabii ki biz tıp doktorları olarak biraz somut yaklaşıyoruz. Benim de yaklaşık olarak üç dört aydır yeni Sağlık Bakanından randevu talebim oluyor. Bütün iktidarın, Cumhurbaşkanlığı'nın bütün milletvekilleriyle görüştü ama ısrarla muhalefet milletvekillerine randevu vermemekte ısrar ediyor. Somut olarak soruyorum size: Hiçbir milletvekilinin başvurusu oldu mu veya böyle bir başvuru yaptığımızda bir ara buluculuk sağlanabilir mi, yoksa idarenin dışında mı bakanlık tanımlanır, yoksa biz bu işi üstte, Cumhurbaşkanına falan mı götürmeliyiz?

Teşekkür ediyorum.

ALİ BOZAN (Mersin) - Şu an bir başvuru... Kayıtlara girdiği için bence bir başvuru yapıldı şu anda.

KAMU BAŞDENETÇİSİ MEHMET AKARCA - Tabii, çok teşekkür ediyorum Sayın Milletvekilim. Yani tabii, o konuda bize bir başvuru gelirse, yazılı olarak bir başvuru gelirse inceleriz yani onunla ilgili olarak kısaca onu ifade edeyim ama ben eski bir yargımcı. Bir ilçede görev yapan eski bir hâkim büyüğümüz çarşıda dolaşırken mahallenin bakkalı diyor ki: "Hâkim bey, hanımla anlaşamıyoruz yani ne yapalım? Ben boşanmak istiyorum." "Ver bir dilekçe." diyor, dilekçeyi veriyor. Tabii, küçük yerlerde zaten bir ay içerisinde duruşma açılıyor; hâkim, tarafları dinliyor, davacıyı dinliyor, davalıyı dinliyor, kadını dinliyor ve davanın reddine karar veriyor. "E hâkim bey, sen bana dilekçe ver demiştin." diyor.

Şimdi yani dilekçeyle başvuruda bulunabilir. Tabii, gerçekten de yani bizim Kurum olarak kapımız herkese açık yani bütün milletvekillerimize açık, bütün vatandaşlarımıza açık. Hatta şöyle diyeyim: İncelenmezlik kararı verilen ya da gönderme kararı verdiğimiz ya da talebini reddettiğimiz vakalarla, olaylarla ilgili olarak vatandaşın gerçekten de bir sıkıntıya... Mesela altı aylık süreyi geçirmiş ya da idareye başvuruda bulunmamış, ona yol gösterme adına ya da talebi doğru bulmamışız, mevzuat yönünden incelemişiz; işte "Adalet, hukuk, hakkaniyet, insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde reddine" demişiz. Benim arkadaşlara hep söylediğim şu, geldiğim günden beri, rica ediyorum, diyorum ki: O vatandaşları mümkün olduğu kadar telefonla arayın, bir bilgilendirin. Yani insana değer verdiğimizizi, bu Kurumun vatandaşın hizmetinde olduğunu, vatandaşa dokunabilmek adına... O konuda da zaman zaman arkadaşlarımız, emin olun, mümkün olduğu kadar hak sahiplerine geri dönüş yapıyorlar. Yani incelenmezlik olsun, işte, gönderme kararı olsun... Gönderme kararını biz idareye göndeririz. Gönderme kararı dediğimiz şu: Vatandaş idareden talepte bulunmadan, doğrudan bize... "Belediyeden şöyle bir talebim var, üniversiteden böyle bir talebim var ya da Sağlık Bakanlığından böyle bir talebim var." Mesela çocuklarla ilgili randevu talebi söz konusuydu on beş gün sonrasına, bizim önerimizle Sağlık Bakanlığı bunu dikkate aldı ve dediler ki: "Biz on beş günlük süreyi beklemeyiz, çocukların randevusunu tekrar veririz." diye şeyde bulundular.

İRFAN KARATUTLU (Kahramanmaraş) - Yalnız, bizim eski hanımla sorumuz yoktu. Sayın Fahrettin Koca'ya dilekçeye gerek yoktu. O açıdan, hani, yeni şeyle bir dilekçe gerekir mi diye düşündüm, o açıdan sordum.

KAMU BAŞDENETÇİSİ MEHMET AKARCA - Yani bilmiyorum, Sayın Özel Kalem iletiyor mu, biraz yoğunluk var mı, bilemiyoruz.

Vekillerimizden, tabii, çok başvuru var yani en iyi müşterimiz, en iyi vekilimiz, nimetimiz Sayın Mahmut Tanal Milletvekilimiz. Ağabeyi vefat etmiş herhâlde, Allah rahmet eylesin.

BAŞKAN SUNAY KARAMIK - Allah rahmet eylesin.

KAMU BAŞDENETÇİSİ MEHMET AKARCA - Öyle haberini aldık. "Şimdi cenazeyi defnediyorlar." dediler. Mesaj çektim, kendisini sonra arayıp başsağlığı dileyeceğiz.

Tabii, burada, dediğim gibi, herkese bizim kapımız açık, herkesin taleplerini dinlemeye hazırız. Yani vatandaşın dardını anlatacak bir merci burası, halkın ücretsiz avukatlığını yapıyor ve kısa sürede sorunu çözme gayreti içerisindeyiz. Tabii, vatandaşların bütün talepleri doğru ve haklı anlamına da gelmiyor. Geçen gün, bir vatandaşımız bir günde 80 tane başvuru yapmış. Araştırmışlar, arkadaşlarımız sormuşlar. "Ya, ben çok başvuruda bulununca para alacağımızı zannediyordum." demiş. Yani çok değişik konular da önümüze geliyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN SUNAY KARAMIK - Teşekkür ederim Başkanım.

Hatırlatmak isterim, bugün Meclisimizde Sağlık Bakanımız nöbetçi. Konuyla ilgilidir diye de paylaşmak istedim.

Kamu Denetçiliği Kurumu 2024 Yılı Yıllık Raporu üzerinde başka söz almak isteyen üyemiz yok.

Katkı veren arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum.

IV.- ALT KOMİSYONLAR

1.- Kamu Denetçiliği Kurumu 2024 Yılı Yıllık Raporu üzerinde gerekli çalışmaları yapmak üzere alt komisyon kurulması

BAŞKAN SUNAY KARAMIK - Sayın üyelerimiz, şimdi, alt komisyon kurulmasına ilişkin bir önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Okutuyorum:

Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Oluşan
Karma Komisyon Başkanlığına

6328 sayılı Kanun'un 22'nci maddesinin birinci fıkrası uyarınca Kamu Denetçiliği Kurumu 2024 Yılı Yıllık Raporu üzerinde gerekli çalışmaları yapmak üzere bir karma alt komisyon kurulmasını, karma alt komisyonun siyasi parti gruplarının üye

sayısı oranında katılmalarını sağlamak üzere Adalet ve Kalkınma Partisine 7, Cumhuriyet Halk Partisine 3, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisine 1, Milliyetçi Hareket Partisine 1, İYİ Partiye 1, YENİ YOL Partisine 1 üyelik düşecek şekilde 14 üyeden oluşmasını arz ve teklif ederiz.

Süleyman Şahan
Yozgat

İbrahim Yurdunuseven
Afyonkarahisar

BAŞKAN SUNAY KARAMIK - Önerge üzerinde öncelikle önerge sahibine, daha sonra da diğer milletvekillerine söz hakkı verilir. Önerge sahibi konuşma hakkını kullanabileceği gibi sadece önergesinin gerekçesini de okutabilir.

Sayın Süleyman Şahan, İbrahim Yurdunuseven; önergenin gerekçesini okutayım mı yoksa konuşacak mısınız?

SÜLEYMAN ŞAHAN (Yozgat) - Gerekçeyi okuyalım.

BAŞKAN SUNAY KARAMIK - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Yıllık raporu ayrıntılı bir şekilde incelemek, denetçileri dinlemek, Kamu Denetçiliği Kurumu kararlarını ilgili kurum ve kuruluşlarla birlikte değerlendirmek ve gerekli görülen diğer işleri yapmak üzere 14 üyeli bir alt komisyon kurulması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN SUNAY KARAMIK - Önerge üzerinde söz almak isteyen üyemiz var mı? Yoktur.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Böylelikle, yıllık raporu ayrıntılı bir şekilde incelemek, denetçileri dinlemek, Kamu Denetçiliği Kurumu kararlarını ilgili kurum ve kuruluşlarla birlikte değerlendirmek ve gerekli görülen diğer işlemleri yapmak üzere 14 üyeden oluşan bir alt komisyon kurulmuştur.

Komisyon üyelikleri için isimlerin siyasi partilerimiz tarafından 12 Şubat 2025 Çarşamba günü saat 17.00'ye kadar Dilekçe Komisyonu Başkanlığına bildirilmesini istirham ediyorum.

Alt komisyonumuzun önceki yıllarda olduğu gibi tavsiye kararlarına uyum oranı düşük kurumları çağırarak kararlara uymama nedenlerini değerlendirmesini önemsiyoruz ve öneriyoruz. Ayrıca, tavsiye kararlarına yüksek oranda uyum gösteren kurumların Komisyonunda taltif edilmesi uygulamasının da devam ettirilmesini, kararların benimsenmesini teşvik edici önemli bir unsur olarak görüyoruz.

Alt komisyonumuza çalışmalarında başarılar ve kolaylıklar diliyorum.

Alt komisyon, hazırladığı raporu Karma Komisyonumuza sunduktan sonra çalışmalarımız devam edecektir.

Gündemimizde görüşülecek başka konu olmadığından toplantıyı kapatıyorum, gösterdiğiniz sabır ve anlayıştan dolayı da hepinize teşekkür ediyorum, iyi günler diliyorum. Kararlarımız hayırlı uğurlu olsun.

Kapanma Saati: 16.38